

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/189835,Konferencja-naukowa-Niemiecki-mord-na-Ulmach-Represje-za-pomoc-ludnosci-zydowski.html>
17.05.2024, 20:33

Konferencja naukowa „Niemiecki mord na Ulmach. Represje za pomoc ludności żydowskiej w kontekście realiów czasu Zagłady” - Warszawa, 7 września 2023

Konferencja naukowa „Niemiecki mord na Ulmach. Represje za pomoc ludności żydowskiej w kontekście realiów czasu Zagłady” w Warszawie. Na zdj. Szef Kancelarii Prezydenta RP Grażyna Ignaczak-Bandych – 7 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Konferencja naukowa „Niemiecki mord na Ulmach. Represje za pomoc ludności żydowskiej w kontekście realiów czasu Zagłady” w Warszawie. Na zdj. Zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma – 7 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Konferencja naukowa „Niemiecki mord na Ulmach. Represje za pomoc ludności żydowskiej w kontekście realiów czasu Zagłady” – Warszawa, 7 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Konferencja naukowa „Niemiecki mord na Ulmach. Represje za pomoc ludności żydowskiej w kontekście realiów czasu Zagłady” w Warszawie. Na zdj. dr hab. Sebastian Piątkowski – 7 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Konferencja naukowa „Niemiecki mord na Ulmach. Represje za pomoc ludności żydowskiej w kontekście realiów czasu Zagłady” w Warszawie. Na zdj. dr Tomasz Domański – 7 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Konferencja naukowa „Niemiecki mord na Ulmach. Represje za pomoc ludności żydowskiej w kontekście realiów czasu Zagłady” – Warszawa, 7 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Konferencja naukowa „Niemiecki mord na Ulmach. Represje za pomoc ludności żydowskiej w kontekście realiów czasu Zagłady” – Warszawa, 7 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Konferencja naukowa „Niemiecki mord na Ulmach. Represje za pomoc ludności żydowskiej w kontekście realiów czasu Zagłady” – Warszawa, 7 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Konferencja naukowa „Niemiecki mord na Ulmach. Represje za pomoc ludności żydowskiej

w kontekście realiów czasu Zagłady” w Warszawie. Na zdj. dr hab. Grzegorz Berendt – 7 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Konferencja naukowa „Niemiecki mord na Ulmach. Represje za pomoc ludności żydowskiej w kontekście realiów czasu Zagłady” w Warszawie. Na zdj. dr hab. Bogdan Musiał – 7 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Konferencja naukowa „Niemiecki mord na Ulmach. Represje za pomoc ludności żydowskiej w kontekście realiów czasu Zagłady” w Warszawie. Na zdj. dr Maciej Korcuć – 7 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Konferencja naukowa „Niemiecki mord na Ulmach. Represje za pomoc ludności żydowskiej w kontekście realiów czasu Zagłady” w Warszawie – 7 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Konferencja naukowa „Niemiecki mord na Ulmach. Represje za pomoc ludności żydowskiej w kontekście realiów czasu Zagłady” – Warszawa, 7 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Konferencja naukowa „Niemiecki mord na Ulmach. Represje za pomoc ludności żydowskiej w kontekście realiów czasu Zagłady” w Warszawie – 7 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Konferencja naukowa „Niemiecki mord na Ulmach. Represje za pomoc ludności żydowskiej w kontekście realiów czasu Zagłady” w Warszawie – 7 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Beatyfikacja przez Kościół katolicki rodziny Ulmów, zamordowanej przez niemiecką policję za pomoc Żydom, daje znakomity asumpt do rozważań na temat skali oraz uwarunkowań historycznych świadczenia pomocy Żydom w czasie II wojny światowej przez Polaków pod okupacją niemiecką. Tym zagadnieniom poświęcona była konferencja naukowa „Niemiecki mord na Ulmach. Represje za pomoc ludności żydowskiej w kontekście realiów czasu Zagłady” organizowana wspólnie przez Kancelarię Prezydenta RP oraz Instytut Pamięci Narodowej.

Spotkanie rozpoczęła Grażyna Ignaczak-Bandyk, Szef Kancelarii Prezydenta RP:

Chcemy o rodzinie Ulmów opowiadać Polsce. Chcemy o rodzinie Ulmów opowiadać światu.

– podkreśliła, zaznaczając, jak wiele działań prowadzonych jest w celu przypominania historii tej rodziny.

Wiemy, że nie byłoby ratowania Żydów, gdyby nie było niemieckiej agresji, gdyby nie było zagłady Żydów

– powiedział na wstępie dr Mateusz Szpytma, zastępca prezesa IPN.

Sesja odbyła się w 7 września 2023 roku w Belwederze.

Panel 1: „Stan wiedzy na temat Polaków ratujących Żydów podczas okupacji niemieckiej”

Uczestnicy:

- dr hab. Sebastian Piątkowski (Delegatura IPN w Radomiu),
- dr Tomasz Domański (Delegatura IPN w Kielcach),
- dr Alicja Gontarek (Oddział IPN w Lublinie)

prowadzący red. Tomasz Łysiak.

Panel 2: „Niemiecki terror i represje wobec ludności cywilnej za pomoc Żydom”

Uczestnicy:

- dr hab. Bogdan Musiał,
- dr hab. Grzegorz Berendt (Uniwersytet Gdański, dyrektor Muzeum II Wojny Światowej),
- dr Maciej Korcuć (Oddział IPN w Krakowie)

prowadzący red. Rafał Dudkiewicz.

Panel 3: „Niemiecki mord na Ulmach jako element terroru okupanta na ziemiach polskich”

Uczestnicy:

- dr Mateusz Szpytma (zastępca prezesa IPN)
- ks. dr Witold Burda,
- dr Wojciech Hanus (Oddział IPN w Rzeszowie)

prowadzący: red. Marcin Wikło.

Do udziału w dyskusjach zaproszenie przyjęli uznani badacze i autorzy prac poświęconych polskiej pomocy Żydom. W pierwszej części paneliści debatowali o tym, co dziś, niemal 80 lat po zakończeniu II wojny światowej, wiemy o skali polskiej pomocy, o Polakach ratujących Żydów, w tym o Sprawiedliwych wśród Narodów Świata, o perspektywach badawczych, a także o nowych źródłach historycznych i wyzwaniach z tym związanych stojących przed historykami.

W części drugiej uwaga rozmówców skoncentrowała się na polskich ofiarach za pomoc Żydom w kontekście całokształtu zbrodni niemieckich na ziemiach polskich oraz na niemieckim ustawodawstwie antyżydowskim i antypolskim, czyli na realiach wojennych wymuszających postawy i wybory ludzkie.

I właśnie ostatni, trzeci panel, przeniósł nas na grunt rozważań bardzo szczegółowych, do historii jednej wyjątkowej rodziny, której członkowie, nie bacząc na terror okupanta i jego zbrodnicze ustawodawstwo, poświęcili swoje życie, by ratować życie Żydów. Poznaliśmy motywacje, którymi kierowali się Józef i Wiktoria Ulmowie, niosąc pomoc ludności żydowskiej, omówiliśmy okoliczności mordu tej rodziny oraz losy niemieckich zbrodniarzy.

Chciałbym, aby Niemcy i jako państwo i jako społeczeństwo wiedziały znacznie więcej o zbrodniach, które Rzesza Niemiecka popełniła na ziemiach polskich w latach 1939–45. Ważnym sygnałem o woli poznania realiów tamtych dni byłoby pokazanie w publicznej telewizji niemieckiej filmu „Historia jednej zbrodni” opowiadającego nie tylko o zbrodni na wielodzietnej rodzinie Ulmów ukrywającej Żydów, ale i powojennych losach Eilerta Diekena, który podczas wojny dowodził akcjami, podczas których wymordowano wielu Żydów i Polaków

– podsumował dr Mateusz Szpytma, krewny Wiktorii Ulmy.

► [**Portal IPN poświęcony Rodzinie Ulmów**](#)